

CZESTOWAĆ (66) *vb impf*

czestować (54), **częstować** (12); *czestować MiechGlab* (3), *KrowObr*, *RejFig* (3), *RejZwierz*, *BibRadz* (3), *BielKron* (16), *Mącz* (7), *OrzQuin* (2), *GórnDworz*, *KochMon*, *PaprPan*, *StryjKron*, *KochPieś* (2), *PudłFr*, *GórnTroas*, *LatHar*, *WujNT*, *SkarKaz*; *częstować BierEz*, *BudBib*, *HistHel*, *StryjWjaz* (2), *ReszList* (2), *ActReg*, *KlonFlis*; *czestować* : *częstować SkarŻyw* (6 : 1), *KochFr* (1 : 2).

Wszystkie samogłoski jasne.

inf *czestować* (7). ◇ *praes 1 sg* *czestuję* (1). ◇ *2 sg* *czestujesz* (2). ◇ *3 sg* *czestuje* (7). ◇ *3 pl* *czestują* (2). ◇ *praet 1 sg m* -m, -em *czestowałam* (3). ◇ *2 sg m* *czestowałeś* (1). ◇ *3 sg m* *czestował* (27). *f* *czestowała* (2). ◇ *3 pl m pers* *czestowali* (4). ◇ *fut 1 sg m* *czestować będę* (1). ◇ *3 sg m* *będzie czestował* (1). ◇ *con 1 sg m* *bych czestowałam* (1). ◇ *2 sg m* *byś czestowałam* (1). ◇ *3 pl m pers* *by czestowali* (1). ◇ *impers praet* *czestowano* (2). ◇ *part praes act* *czestując* (3).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Podejmować, gościć u siebie; tractare Mącz, Cn; accipere, habere Cn* (65) : *tráfili mi fie towarzysze ktorzy iecháli od Krolá Luzytánkiego/ [...] ktorzy do mnie stąpili [...]/ ktorym byłem rad y czeftował iáko mógl BielKron* 452, 419v; *Mącz* 460d; *ReszList* 173; *GórnTroas* 27.

czestować kogo (27): *MiechGlab* *2, 18; *BibRadz* I 8a *marg*; *Theż Ludwika Cefárzá v fiebie czeftował gdy do Bożego grobu iechał. BielKron* 302; *z wielkim wefelim nas przyięli y czeftowali fwym obyczáiem BielKron* 447, 17v, 116v, 126, 445v, 453; *Philoxenus, Latine hospitalis, Gościny/ któri rad obce ludzie do fiebie przyimuie/ czeftuye y ludzkość okázuye. Mącz* 298a, 159a; *KochMon* 26; *PaprPan* O; *pożyczmi írebrá doftátek/ ábych ie mogł práwie po páńku czeftować SkarŻyw* 455; *StryjKron* 124; *KochPieś* 20 [2 r.]; *ActReg* 101; *WujNT* Bbbbbbb4. *Cf Zwroty*.

Zwroty: »gościa *czestować*« [*szyk zmienny*] (3): *A Bolesław vmiał ták wielkiego gościa czeftować: wżytkę mu hoyność/ ludzkość/ vkładność/ w doftátku/ w vpominkách bogátych y dárách pokazał. SkarŻyw* 357; *ReszList* 169; *PudłFr* 29.

»hojnie [*kogo*] *czestować*« [*szyk zmienny*] (4): *Tractare aliquem liberaliter Hoynie kogo czeftować. Mącz* 460d, 204a; *W Tábernách go miálfeczku hoynie czeftowali. StryjWjaz* B, B.

Szereg: »*czestować* i *podejmować*« (1): *iz Abrámá z iego towarzyszymi ípracowanemi y głodnemi/ czeftował y podeymował. BibRadz* I 8a *marg*.

W przen [kogo] (3) : *Powiedz mi Krystufie iáko cię ták ná íwiecie tzeftowano? KrowObr* 146v.

czestować czym (1): *A czymże cię ná tym Kierchmálzu/ álbo ná tym Prazniku czeftować będę? OrzQuin* M2.

Zwrot: »hojnie *czestować*« (1): *ieflize chcefz nas hoynie ná tym prazniku czeftować/ małz wżyftkiego dofyc OrzQuin* M2v.

a. *Wyprawiać ucztę dla kogoś, raczyć kogoś przy stole; apponere mensam, invitare Cn [kogo]* (30) : *RejFig* Ee2v [2 r.], Ee3v; *ktore iáko íkoro w dom weszli/ czeftował [fecit eis convivium]/ nápiekfy prze nie chlebá przáfnego BibRadz* Gen 19/3; *BielKron* 313v, 331v; *O Pelopie ten głos był/ że go óciec írogi Vwárzył/ y dał ná ítól/ gdy czeftował bogi. KochFr* 80, 80; *Drudzy czeftuią/ choć im nie wesoło Miítrzowfkie koło. KlonFlis* F.

Zwroty: »goście czestować« (2): Na kołaciach albo gdy goście czeftuią, piją mleko iakoby gorzałkę wypalone *MiechGlab* 23; *Mqcz* 501a.

»hojnie czestować« (1): Accepit nos lauto prandio, Hoynie nas czeftował ná obiedzie *Mqcz* 35d.

W przen (1) : Rołkazałeś ábych cię czeftował/ chcąc ieść zemną/ á ia z tobą (*marg*) Ieść z Pánem á P. z námi. (–) *SkarKaz* 161a.

α. *Podawać gościom potrawy lub trunki, zachęcać do jedzenia lub picia [kogo]* (17) : *BielKron* 26v; błogofławił chleb/ y [...] podawał Apoštołom áby lud czeftowali. *SkarŻyw* 384.

czestować czym (8): *BibRadz Is* 25/6; kazał iego fyny powárzyć/ y czeftował go imi *BielKron* 26v, 26v; Będziefz przyimował w dom czeftuiąc pićiem niewdzięczniki [*Hospitabitur et pascet et potabit ingratus Vulg*] *BudBib Eccli* 29/30 [32]; *HistHel* C4v; *SkarŻyw* 285, 312; Trzy one Bołkie męże Abráámá náviedzáiące [...] chlebem prołtym czeftowano *LatHar* 200.

Zwrot: »gościa czestować« (5): poydziefz do piwnice/ báryłek kołztowác/ W ktorey lepłze/ á s ktorey/ małz gołcie czeftowác. *RejŻwierz* 142v; *BielKron* 71; ktemu że pan Giżycki v łtołu nie łiedział/ ále to tám/ to łám/ gołcie czeftuiąc chodził *GórnDworz* S4v; máłtem y mlekiem czeftował miłe gołcie łwoie. *SkarŻyw* 285, 312.

Iron. i żart. [*czym*] (3): otoś wzyął Vryałzowi żonę iedyną [...] połzkárádziwłzy ią/ czeftowałeś go ią *BielKron* 71.

Zwroty: »gościa czeftować« (1): A łifzká łámá łeptála/ Słowy gołciá czeftowála *BierEz* N3.

peryfr. »czeftować jądry« = *mieć stosunek płciowy* (1): ALbo Stás/ álbo Gąłká [...] Czeftował pánią (niewiem iáko to rzec) iądry. *KochFr* 77.

W przen [*czym*] (1) : Święci Boży tym w dułzách ludzkich pożytek Bogu rodzili/ iłz to pierwey łami iedli y w gorącym żoładku bogomyłności/ y życia cnotliwego łtrawili/ y tym vtyli/ czym drugie czeftowali. *SkarŻyw* 312.

2. *Czcic, szanować [kogo]* (1) : á kto vprzeymie kogo czeftuie: nie tylko obraz iego/ ále y łuknią [...] y cięń nákoniec [...] y łłád iego nog [...] wielce łobie wáży. *SkarŻyw* 301.

Synonimy: 1. *czcić, podejmować, przyjmować;* 2. *czcić, szanować, wáżyć.*

Formacje pochodne: *poczeftować, przeczeftować, uczeftować; czeftowywać.*

Cf CZESTOWAN, CZESTOWANIE, CZĘSTUJĄCY